

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
w WARSZAWIE, REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
w BIAŁYMSTOKU I REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
w LUBLINIE

z dnia 2023 r.
zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001

Na podstawie art. 28 ust. 5 i 8 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, 1688 i 1890) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001 (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 9006 i z 2016 r. poz. 7343, Dz. Urz. Woj. Podlaskiego poz. 3204 i z 2016 r. poz. 3239 oraz Dz. Urz. Woj. Lubelskiego poz. 3080 i z 2016 r. poz. 3411) załącznik nr 21 otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

*Regionalny Dyrektor Ochrony
Środowiska w Warszawie*

Arkadiusz Siembida

*Regionalny Dyrektor Ochrony
Środowiska w Białymstoku*

Beata Bezubik

*Regionalny Dyrektor Ochrony
Środowiska w Lublinie*

Arkadiusz Iwaniuk

Załącznik do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia2023 r.

Cele działań ochronnych

Lp.	Gatunek	Parametr stanu ochrony	Cele działań ochronnych
1	A168 brodziec piskliwy <i>Actitis Hypoleucos</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 160 par lęgowych (stan właściwy – FV).
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 15000 ha (stan właściwy – FV).
2	A229 zimorodek <i>Alcedo atthis</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 30 par lęgowych (stan właściwy – FV).
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 15000 ha (stan właściwy – FV).
3	A056 płaskonos <i>Anas clypeata</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 25 par lęgowych (stan niezadowolający – U1).
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 30 000 ha (stan właściwy – FV).
4	A055 cyranka <i>Anas Querquedula</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 70 par lęgowych (stan właściwy – FV).
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 30 000 ha (stan właściwy – FV).
5	A136 sieweczka rzeczna <i>Charadrius dubius</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 84 par lęgowych (stan właściwy – FV).
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 2000 ha (stan niezadowolający – U1).
6	A137 sieweczka obrożna <i>Charadrius hiaticula</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 5 par lęgowych (stan zły – U2).
		stan siedliska	Stopniowa poprawa stanu zachowania siedliska poprzez utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 2000 ha (stopniowa poprawa stanu niezadowolającego – U1).
7	A197 rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 400 par lęgowych (stan właściwy – FV).
		stan siedliska	Stopniowa poprawa stanu zachowania siedliska poprzez utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 2000 ha (stopniowa poprawa stanu niezadowolającego – U1).
8	A031 bocian biały <i>Ciconia</i>	stan populacji	Utrzymanie populacji lęgowej na poziomie minimum 150 par (stan niezadowolający – U1).

	<i>ciconia</i>		
		stan siedliska	Utrzymanie rzeczywistych i potencjalnych powierzchni siedlisk lęgowych i żerowiskowych o powierzchni minimum 30 000 ha (stan właściwy – FV).
9	A030 bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	stan populacji	Utrzymanie populacji lęgowej na poziomie minimum 5 par (stan niezadawalający – U1).
		stan siedliska	Utrzymanie rzeczywistych i potencjalnych powierzchni siedlisk lęgowych i żerowiskowych o powierzchni minimum 6000 ha (stan właściwy – FV).
10	A080 gadożer <i>Circaetus gallicus</i>		Nie definiuje się celów ochrony z uwagi na konieczność weryfikacji statusu gatunku w Standardowym Formularzu Danych.
11	A081 błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	stan populacji	Utrzymanie populacji lęgowej na poziomie minimum 38 par (stan niezadawalający – U1).
		stan siedliska	Utrzymanie rzeczywistych i potencjalnych powierzchni siedlisk lęgowych i żerowiskowych o powierzchni minimum 30000 ha (stan właściwy – FV).
12	A084 błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i>	stan populacji	Utrzymanie populacji lęgowej na poziomie minimum 7 par (stan niezadawalający – U1).
		stan siedliska	Stopniowa poprawa stanu zachowania siedliska w zakresie rzeczywistych i potencjalnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, poprzez utrzymanie tych powierzchni na poziomie minimum 10000 ha (stopniowa poprawa złego stanu siedliska – U2).
13	A122 derkacz <i>Crex crex</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 200 odżywiających się samców (stan właściwy – FV).
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 30000 ha (stan niezadawalający – U1).
14	A153 kszyc <i>Gallinago gallinago</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 150 par lęgowych (stan właściwy – FV).
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 30000 ha (stan właściwy – FV).
15	A156 rycyk <i>Limosa limosa</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 20 par lęgowych (stan niezadawalający – U1).
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 30000 ha (stan właściwy – FV).
16	A272 podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 16 odżywiających się samców (stan niezadawalający – U1).
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 15000 ha (stan właściwy – FV).
17	A160 kulik wielki <i>Numenius arquata</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 6 par lęgowych (stan niezadawalający – U1).
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 30000 ha (stan niezadawalający – U1).
18	A120 zielonka <i>Porzana parva</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 14 odżywiających się samców (stan niezadawalający – U1).
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 3000 ha (stan właściwy – FV).
19	A119	stan	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 60

	kropiatka <i>Porzana porzana</i>	populacji	odzywających się samców (stan właściwy – FV).
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 30000 ha (stan właściwy – FV).
20	A118 wodnik <i>Rallus aquaticus</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 120 odzywających się samców (stan właściwy – FV).
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 3000 ha (stan niezadowolający – U1).
21	A195 rybitwa białoczelna <i>Sterna albifrons</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 100 par lęgowych (stan właściwy – FV).
		stan siedliska	Stopniowa poprawa stanu zachowania siedliska poprzez utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni 2000 ha (stopniowa poprawa stan niezadowolającego – U1).
22	A193 rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 120 par lęgowych (stan właściwy – FV).
		stan siedliska	Stopniowa poprawa stanu zachowania siedliska poprzez utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni 2000 ha (stopniowa poprawa stan niezadowolającego – U1).
23	A162 krwawodziób <i>Tringa totanus</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 65 par lęgowych (stan właściwy – FV).
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 30000 ha (stopniowa poprawa stanu zachowania siedliska do stanu właściwego – FV).

UZASADNIENIE

W myśl art. 3 ust. 1 tzw. Dyrektywy ptasiej, czyli Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. U. UE. L 20/7 z 26 stycznia 2010 r.) oraz § 4 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133, z późn. zm.), założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych jest ochrona gatunków ptaków, utrzymanie i zagospodarowanie ich naturalnych siedlisk zgodnie z wymogami ekologicznymi oraz przywracanie i tworzenie zniszczonych biotopów.

Obowiązek sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm. - zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”). Kierując się wspomnianymi powyżej założeniami, plan zadań ochronnych ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego (w formie zarządzenia), właściwy terytorialnie regionalny dyrektor ochrony środowiska. Dla obszaru Natura 2000 położonego na terenie więcej niż jednego województwa, plan zadań ochronnych ustanawiają wspólnie, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, na których obszarze działania znajdują się części tego obszaru. Plan ten może być zmieniony, wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, lub zachodzi konieczność jego aktualizacji, w szczególności w wyniku oceny aktualności planu zadań ochronnych.

Dla omawianego obszaru Natura 2000, plan zadań ochronnych ustanowiony został zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001 (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 9006, z późn. zm.; Dz. Urz. Woj. Podlaskiego poz. 3204, z późn. zm. oraz Dz. Urz. Woj. Lubelskiego poz. 3080, z późn. zm.).

W związku z zarzutami formalnymi Komisji Europejskiej z dnia 9 czerwca 2021 r., znak INFR(2021)2025, C(2021)2179, dotyczącymi obowiązku ustalenia precyzyjnych celów ochrony dla każdego obszaru Natura 2000, koniecznym stało się doprecyzowanie celów działań ochronnych wyznaczonych dla niniejszego obszaru. Zgodnie z ww. stanowiskiem Komisji Europejskiej funkcja celów ochrony polega na określeniu, jaki stan gatunków i typów siedlisk na danym obszarze należy osiągnąć, tak aby obszar ten mógł przyczynić się do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest właściwy stan ochrony tych gatunków i typów siedlisk (art. 2 ust. 2 Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U.U.E.L.1992.206.7), zwanej dalej „dyrektywą siedliskową”) na poziomie krajowym, biogeograficznym lub europejskim. Zgodnie z wykładnią przedstawioną przez Komisję Europejską aby spełnić tę funkcję, cele ochrony muszą być:

- 1) indywidualnie określone dla danego obszaru, tj. ustalone na poziomie obszaru;
- 2) kompleksowe, tj. obejmujące wszystkie gatunki i typy siedlisk będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty na mocy dyrektywy siedliskowej, które występują w obszarze Natura 2000;
- 3) indywidualnie określone dla przedmiotu ochrony, tj. jasno wskazywać konkretny typ siedliska lub gatunek na danym obszarze;
- 4) indywidualnie określone pod kątem pożądanego stanu ochrony, tj. wyraźnie określające stan, jaki typ siedliska i gatunek na danym obszarze mają osiągnąć; pożądaný stan musi być:
 - a) ilościowy i mierzalny (cele ilościowe, które mogą być uzupełnione celami jakościowymi, takimi jak opis właściwego stanu siedliska lub struktury populacji), jak również raportowalny (umożliwiający monitorowanie);
 - b) realistyczny (uwzględniający rozsądne ramy czasowe i nakłady), spójny (umożliwiający zastosowanie takich samych atrybutów i wskaźników dla przedmiotów ochrony w różnych obszarach);

- c) kompleksowy (atributy i cele powinny obejmować specyfikę danego przedmiotu ochrony i umożliwiać opisanie jego stanu ochrony jako właściwy lub niewłaściwy);
- d) precyzyjne w odniesieniu do „utrzymania” lub „odtworzenia” stanu ochrony przedmiotu ochrony (odpowiedni poziom ambicji określający niezbędne środki ochrony);
- e) odpowiadać ekologicznym wymaganiom dotyczącym typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I i gatunków wymienionych w załączniku II występujących na tych obszarach; odzwierciedlać znaczenie obszaru dla zachowania lub odtworzenia, we właściwym stanie ochrony, typów siedlisk i gatunków.

Opracowanie zmiany planu zadań ochronnych, w zakresie celów ochrony dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, wynika z konieczności zapewnienia warunków utrzymania i odtworzenia ich właściwego stanu ochrony, z wyjątkiem sytuacji, gdy ze względów przyrodniczych jest niemożliwe lub nieuzasadnione polepszenie tego stanu. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie dostępnych materiałów przyrodniczych, w tym dokumentacji planu zadań ochronnych oraz ekspertyzy pn: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.). W związku z posiadanymi danymi, w części przypadków zachodzi potrzeba aktualizacji danych Standardowego Formularza Danych (dalej „SDF”).

Mając powyższe na uwadze zdefiniowano następujące cele ochrony:

Lp.	Gatunek	Parametr stanu ochrony	Cele działań ochronnych	Komentarz
1	A168 brodziec piskliwy <i>Actitis Hypoleucos</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 160 par lęgowych (stan właściwy – FV).	Zgodnie z dokumentacją pzo powierzchnia dogodnych biotopów lęgowych wynikająca z naturalnego charakteru koryta rzeki wpływa na stabilność siedlisk. W roku 2012 stwierdzono 87 par na 62 stanowiskach, w porównaniu z danymi z końca XX w. nastąpił spadek o ok. 20%. Na podstawie wyników badań prowadzonych w 2021 r. szacuje się, że łączna liczebność gatunku kształtuje się na poziomie 200 par. Ten stosunkowo wysoki wynik wynika prawdopodobnie z zastosowania odmiennej metodyki (wcześniejsze kontrole skutkujące większą wykrywalnością) niż podczas poprzednich badań tego obszaru. Wszystkie stanowiska znajdowały się w korycie rzeki. Najwyższe zagęszczenie stwierdzono na odcinku o brzegach w największym stopniu zalesionych, z występującymi w korycie dużymi, zadrzewionymi wyspami. Stan zachowania gatunku i jego siedliska oceniono jako właściwy (FV). Cele ochrony ustalono dla
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 15000 ha (stan właściwy – FV).	

				wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.). W związku z posiadanymi danymi podjęte zostały działania zmierzające do aktualizacji danych SDF.
2	A229 zimirodek <i>Alcedo atthis</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 30 par lęgowych (stan właściwy – FV).	Zgodnie z dokumentacją pzo powierzchnia dogodnych biotopów lęgowych wynikająca z naturalnego charakteru koryta rzeki wpływa na stabilność siedlisk. W roku 2012 stwierdzono 27 par, w porównaniu z danymi z końca XX w. nastąpił nieznaczny spadek ze 91 na 80. Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.).
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 15000 ha (stan właściwy – FV).	
3	A056 płaskonos <i>Anas clypeata</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 25 par lęgowych (stan niezadawalający – U1).	Zgodnie z dokumentacją pzo obszar ostoi jest odpowiedni dla ochrony gatunku. Jednak w siedliskach obserwuje się negatywne procesy: zamianę łąk zalewowych na grunty orne, sukcesję roślinności, zmniejszanie terenów wypasu oraz spadek wilgotności. Na podstawie wyników badań prowadzonych w 2021 r. szacuje się, że łączna liczebność gatunku kształtuje się na poziomie 27 par lęgowych. Stanowiska lęgowe obejmowały głównie starorzecza Bugu wraz z przylegającymi łąkami i pastwiskami. Stan zachowania gatunku oceniono jako
		Stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 30 000 ha (stan właściwy – FV).	

				niezadowolający (U1), natomiast stan siedliska jako właściwy (FV). Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia, jednocześnie z uwagi na uwarunkowania lokalne i biologię gatunku nie jest możliwa poprawa stanu zachowania do stanu właściwego (FV). Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.). W związku z posiadanymi danymi podjęte zostały działania zmierzające do aktualizacji danych SDF.
4	A055 cyranka <i>Anas Querquedula</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 70 par lęgowych (stan właściwy – FV).	Zgodnie z dokumentacją pzo obszar ostoi jest odpowiedni dla ochrony gatunku. Jednak w siedliskach obserwuje się negatywne procesy: zamianę łąk zalewowych na grunty orne, sukcesję roślinności, zmniejszanie terenów wypasu oraz spadek wilgotności. Wyniki badań przeprowadzonych w 2021 r. wskazują, że stanowiska lęgowe to głównie starorzecza Bugu wraz z przylegającymi łąkami i pastwiskami. Liczebność gatunku oszacowano na 90 par lęgowych. Stan zachowania gatunku i jego siedliska oceniono jako właściwy (FV). Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 30 000 ha (stan właściwy – FV).	

				zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.).
5	A136 sieweczka rzeczna <i>Charadrius dubius</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 84 par lęgowych (stan właściwy – FV).	Zgodnie z dokumentacją pzo charakter siedlisk oceniono na stopień zadowalający, choć ich powierzchnia zmniejsza się w wyniku sukcesji wyższej roślinności. W roku 2012 wykazano gniazdowanie 52 par na 36 stanowiskach w korycie rzeki lub na piaszczystych plażach. W porównaniu z danymi z końca XX w. nastąpił znaczny spadek liczebności o ok. 40%. Na podstawie wyników badań prowadzonych w 2021 r. szacuje się, że łączna liczebność gatunku kształtuje się na poziomie 84-92 par lęgowych. Wynik ten jest zbliżony do oceny z końca lat 90. XX w., co wskazuje na fluktuacje liczebności gatunku. Zdecydowana większość stanowisk lęgowych znajdowała się na piaszczystych wyspach w nurcie rzeki, pozbawionych roślinności lub w inicyjnym stadium sukcesji. Mniej par gniazdowało na piaszczystych plażach wewnątrz zakoli koryta, a tylko pojedyncze na przylegających do rzeki pastwiskach z połaciami odsłoniętego piasku. Wydaje się, że przy zachowaniu naturalnego charakteru koryta rzeki nie zabraknie siedlisk lęgowych dla sieweczki rzecznej, gdyż w naturalny sposób będą powstawać nowe wyspy i ławice piaszczyste. Niezadowalający stan ochrony większości stanowisk wynika przede wszystkim z ich dużej podatności na zalewanie podczas wiosenno-letnich wezbrań. Stan zachowania gatunku oceniono jako właściwy (FV), natomiast stan zachowania siedliska jako niezadowalający (U1). Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do
		Stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 2000 ha (stan niezadowalający – U1).	

				osiągnięcia, jednocześnie z uwagi na uwarunkowania lokalne i biologię gatunku nie jest możliwa poprawa stanu zachowania do stanu właściwego (FV). Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.). W związku z posiadanymi danymi podjęte zostały działania zmierzające do aktualizacji danych SDF.
6	A137 sieweczka obrożna <i>Charadrius hiaticula</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 5 par lęgowych (stan zły – U2).	Zgodnie z dokumentacją pzo powierzchnia dogodnych siedlisk zmniejsza się. W roku 2012 stwierdzono 9 par na 7 stanowiskach. Nie potwierdzono największej kolonii lęgowej tego gatunku w rezerwacie Wydma Mołozewska, w porównaniu z danymi z końca XX w. nastąpił drastyczny spadek liczebności o ok. 90%. Na podstawie wyników badań prowadzonych w 2021 r. szacuje się, że łączna liczebność gatunku kształtuje się na poziomie 2-5 par lęgowych. Cztery stanowiska znajdowały się na stosunkowo dużych wyspach piaszczystych zarastających w różnym stopniu roślinnością trawiastą, a jedno na nadbrzeżnym pastwisku i sąsiadującej z nim wysepce. Wyniki wskazują na postępujący zanik nadbużańskiej populacji. Stan zachowania gatunku oceniono jako zły (U2), natomiast stan zachowania siedliska jako niezadawalający (U1). Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia, jednocześnie z uwagi na uwarunkowania lokalne i biologię gatunku nie jest możliwa poprawa stanu
		Stan siedliska	Stopniowa poprawa stanu zachowania siedliska poprzez utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 2000 ha (stopniowa poprawa stanu niezadawalającego – U1).	

				zachowania do stanu minimum niezadawalającego (U1). Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.). W związku z posiadanymi danymi podjęte zostały działania zmierzające do aktualizacji danych SDF.
7	A197 rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 400 par lęgowych (stan właściwy – FV).	Zgodnie z dokumentacją pzo powierzchnia odpowiednich biotopów lęgowych jest stała, a na jakość siedliska mogą wpływać czynniki naturalne. Na podstawie wyników badań prowadzonych w 2021 r. szacuje się, że łączna liczebność gatunku kształtuje się na poziomie 513 par, a najliczniejsze stanowisko występowało na skraju miejscowości Małkinia - przyciągnęło 66 par. Stan zachowania gatunku oceniono jako właściwy (FV), natomiast stan zachowania siedliska jako niezadawalający (U1). Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia, jednocześnie z uwagi na uwarunkowania lokalne i biologię gatunku nie jest możliwa poprawa stanu zachowania do stanu właściwego (FV). Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j.
		Stan siedliska	Stopniowa poprawa stanu zachowania siedliska poprzez utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 2000 ha (stopniowa poprawa stanu niezadawalającego – U1).	

				(2021 r.). W związku z posiadanymi danymi podjęte zostały działania zmierzające do aktualizacji danych SDF.
8	A031 bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	stan populacji	Utrzymanie populacji lęgowej na poziomie minimum 150 par (stan niezadowolający – U1).	Zgodnie z dokumentacją pzo powierzchnia odpowiednich miejsc lęgowych i większości żerowisk jest wystarczająca dla zachowania gatunku; obserwuje się jednak zmniejszanie obszaru odpowiednich miejsc żerowania na niektórych stanowiskach, na co wpływ mają: sukcesja wyższej roślinności, zamiana łąk zalewowych na grunty orne oraz przesuszenie łąk i pastwisk. Gatunek gniazdował przede wszystkim w miejscowościach zlokalizowanych w granicach ostoi, przede wszystkim na platformach umieszczonych na słupach energetycznych. Liczebność gatunku szacowana była na ponad 200 par lęgowych. Wynik badań przeprowadzonych w 2021 r. wskazują na 154 pary lęgowe. Wszystkie stanowiska znajdowały się w obrębie terenów zabudowanych. Zarówno stan zachowania gatunku, jak i stan zachowania siedliska oceniono jako niezadowolający (U1). Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia, jednocześnie z uwagi na uwarunkowania lokalne i biologię gatunku nie jest możliwa poprawa stanu zachowania do stanu właściwego (FV). Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.). W związku z posiadanymi danymi podjęte
		Stan siedliska	Utrzymanie rzeczywistych i potencjalnych powierzchni siedlisk lęgowych i żerowiskowych o powierzchni minimum 30 000 ha (stan właściwy – FV).	

				zostały działania zmierzające do aktualizacji danych SDF.
9	A030 bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	stan populacji	Utrzymanie populacji lęgowej na poziomie minimum 5 par (stan niezadawalający – U1).	W 2013 r. liczebność gatunku w Polsce szacowana była na 1400–1600 par. Zgodnie z dokumentacją pzo w ostoi istnieją potencjalne miejsca gniazdowania jednak wielkość i jakość siedliska nie jest optymalna. Ponadto zmniejsza się obszar odpowiednich żerowisk, co wynika z zamiany łąk zalewowych na grunty orne oraz przesuszenia łąk i pastwisk w pobliżu terenów leśnych. Wówczas oceniono stan zachowania gatunku jako niezadawalający. Liczebność gatunku szacowana jest na 10-12 osobników. Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia, jednocześnie z uwagi na uwarunkowania lokalne i biologię gatunku nie jest możliwa poprawa stanu zachowania do stanu właściwego (FV). Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.).
		stan siedliska	Utrzymanie rzeczywistych i potencjalnych powierzchni siedlisk lęgowych i żerowiskowych o powierzchni minimum 6000 ha (stan właściwy – FV).	
10	A080 gadożer <i>Circaetus gallicus</i>	Nie definiuje się celów ochrony z uwagi na konieczność weryfikacji statusu gatunku w Standardowym Formularzu Danych.		Zgodnie z posiadanymi danymi obserwacji pojedynczego osobnika dokonano w 1998 r. koło miejscowości Bohukały. Gadożer nigdy nie był stwierdzony jako lęgowy na obszarze Natura 2000, brak też jest siedlisk sprzyjających jego występowaniu. Nie definiuje się zatem celów ochrony z uwagi na konieczność weryfikacji statusu gatunku w Standardowym Formularzu Danych.
11	A081 błotniak stawowy <i>Circus</i>	stan populacji	Utrzymanie populacji lęgowej na poziomie minimum 38 par (stan niezadawalający – U1).	Zgodnie z dokumentacją pzo w ostoi znajduje się stosunkowo mała powierzchnia dogodnych

	<i>aeruginosus</i>	stan siedliska	Utrzymanie rzeczywistych i potencjalnych powierzchni siedlisk łągowych i żerowiskowych o powierzchni minimum 30000 ha (stan właściwy – FV).	siedlisk, którymi są zarastające starorzecza oraz stawy hodowlane. Na stawach hodowlanych może dochodzić do ograniczenia miejsc łągowych w wyniku koszenia szuwarów. Natomiast pary gniazdujące na starorzeczach poddane są niewielkim zmianom siedliska. Wyniki badań przeprowadzonych w 2021 r. wskazują, że stanowiska łągowe to głównie starorzecza Bugu. Liczebność gatunku oszacowano na 38 par łągowych. Stan zachowania gatunku oceniono jako niezadawalający (U1), natomiast stan siedliska jako właściwy (FV). Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia, jednocześnie z uwagi na uwarunkowania lokalne i biologię gatunku nie jest możliwa poprawa stanu zachowania do stanu właściwego (FV). Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.).
12	A084 błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i>	stan populacji	Utrzymanie populacji łągowej na poziomie minimum 7 par (stan niezadawalający – U1).	Zgodnie z dokumentacją pzo powierzchnia otwartych siedlisk łągowych zmniejsza się głównie za przyczyną sukcesji drzew i krzewów. Wyniki badań przeprowadzonych w 2021 r. wskazują, że wszystkie stanowiska, na których stwierdzono obecność gatunku znajdowały się na terenach otwartych ze znacznym udziałem upraw zbożowych (gruntu orne). Liczebność gatunku oszacowano na 7 par łągowych. Stan zachowania gatunku oceniono jako niezadawalający (U1), natomiast
		Stan siedliska	Stopniowa poprawa stanu zachowania siedliska w zakresie rzeczywistych i potencjalnych siedlisk łągowych i żerowiskowych, poprzez utrzymanie tych powierzchni na poziomie minimum 10000 ha (stopniowa poprawa złego stanu siedliska – U2).	

				<p>stan siedliska jako zły (U2). Na niekorzystną ocenę stanu zachowania siedliska wpływ ma zamiana łąk i upraw zbóż (siedliska łąkowe gatunku) na plantacje kukurydzy, które nie są siedliskiem łąkowym dla gatunku oraz ograniczają jego bazę żerowiskową, sukcesja drzew i krzewów wynikająca z zaprzestania stosowania dotychczasowych form gospodarowania, głównie koszenia łąk i wypasu pastwisk oraz nasilająca się presja lisa, zwiększająca straty w łągach. Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia, jednocześnie z uwagi na uwarunkowania lokalne i biologię gatunku wydaje się, że nie jest możliwa poprawa stanu zachowania gatunku i jego siedliska (FV/ U1). Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.). W związku z posiadanymi danymi podjęte zostały działania zmierzające do aktualizacji danych SDF.</p>
13	A122 derkacz <i>Crex crex</i>	<p>stan populacji</p> <p>stan siedliska</p>	<p>Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 200 odzywających się samców (stan właściwy – FV).</p> <p>Utrzymanie dogodnych siedlisk łąkowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 30000 ha (stan niezadowolający – U1).</p>	<p>Zgodnie z dokumentacją pzo udział otwartych siedlisk łąkowych zmniejsza się przede wszystkim w wyniku sukcesji Drzew i krzewów oraz zamiany łąk zalewowych na grunty orne. Na podstawie wyników badań prowadzonych w 2021 r. szacuje się, że w ostoi występuje łącznie 251 samców, maksymalnie 36 samców na jednym stanowisku (jedynie na jednym stanowisku odnotowano pojedynczego samca). Stan zachowania gatunku oceniono jako właściwy (FV), natomiast stan zachowania</p>

				<p>siedliska jako niezadowolający (U1). Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia, jednocześnie z uwagi na uwarunkowania lokalne i biologię gatunku nie jest możliwa poprawa stanu zachowania siedliska gatunku do stanu właściwego (FV). Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.). Dla mierzalności wyników oraz oceny stanu zachowania gatunku, cele zdefiniowano w oparciu o liczbę wołających samców (założenia metodyczne monitoringu i inwentaryzacji), co nie jest równoważne z liczbą par. W związku z posiadanymi danymi podjęte zostały działania zmierzające do aktualizacji danych SDF.</p>
14	A153 kszyc <i>Gallinago gallinago</i>	<p>stan populacji</p> <p>stan siedliska</p>	<p>Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 150 par lęgowych (stan właściwy – FV).</p> <p>Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 30000 ha (stan właściwy – FV).</p>	<p>Zgodnie z dokumentacją pzo powierzchnia odpowiednich siedlisk w ostoi zmniejsza się w wyniku przesuszenia łąk i pastwisk, sukcesji wyższej roślinności oraz zamiany łąk zalewowych na grunty orne. Na podstawie wyników badań prowadzonych w 2021 r., szacowana liczebność gatunku wyniosła 300 osobników tokujących. Stanowiska znajdowały się głównie na wilgotnych użytkach zielonych oraz w obrębie starorzeczy o różnej fazie sukcesji biocenotycznej. Stan zachowania gatunku i jego siedliska oceniono jako właściwy (FV). Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się</p>

				<p>możliwy do osiągnięcia. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.). W związku z posiadanymi danymi podjęte zostały działania zmierzające do aktualizacji danych SDF.</p>
15	A156 rycyk <i>Limosa limosa</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 20 par lęgowych (stan niezadawalający – U1).	<p>Zgodnie z dokumentacją pzo się powierzchnia dogodnych siedlisk w wyniku zamiany łąk zalewowych na grunty orne oraz sukcesji wyższej roślinności. W roku 2013 na potrzeby programów ochronnych wykazały 18 par lęgowych, analiza danych historycznych wykazała duży spadek liczebności w końcu XX w. Na podstawie wyników badań prowadzonych w 2021 r. szacuje się, że łączna liczebność gatunku kształtuje się na poziomie 31 par. Stanowiska znajdowały się głównie na wilgotnych i ekstensywnych użytkach zielonych, często w sąsiedztwie starorzeczy. Stan zachowani gatunku oceniono jako niezadawalający (U1), natomiast stan zachowania siedliska jako właściwy (FV). Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia, jednocześnie z uwagi na uwarunkowania lokalne i biologię gatunku nie jest możliwa poprawa stanu zachowania do stanu właściwego (FV). Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania</p>
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 30000 ha (stan właściwy – FV).	

				poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.). W związku z posiadanymi danymi podjęte zostały działania zmierzające do aktualizacji danych SDF.
16	A272 podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 16 odżywiających się samców (stan niezadowolający – U1).	Zgodnie z dokumentacją pzo następowała utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, deniwelacji powierzchni dolin rzecznych oraz osuszania torfowisk i lasów bagiennych. Na podstawie wyników badań prowadzonych w 2021 r. szacuje się, że łączna liczebność gatunku kształtuje się na poziomie 16 par lęgowych, maksymalnie 3 pary na jednym stanowisku. Stan zachowania gatunku oceniono jako niezadowolający (U1), natomiast stan zachowania siedliska jako właściwy (FV). Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia, jednocześnie z uwagi na uwarunkowania lokalne i biologię gatunku nie jest możliwa poprawa stanu zachowania do stanu właściwego (FV). Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.). Dla mierzalności wyników oraz oceny stanu zachowania gatunku, cele zdefiniowano w oparciu o liczbę wołających samców (założenia metodyczne monitoringu i inwentaryzacji).
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 15000 ha (stan właściwy – FV).	
17	A160 kulik wielki <i>Numenius</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 6 par lęgowych (stan	Zgodnie z dokumentacją pzo powierzchnia siedlisk nie jest optymalna ze względu na

	<i>arquata</i>		niezadawalający – U1).	przesuszenie łąk, zaniechanie koszenia oraz płoszenie w miejscu potencjalnych łągowisk. W roku 2013 na potrzeby programów ochronnych wykazały 10 par łągowych, analiza danych historycznych wykazała wzrost liczebności w końcu XX w., jednak obecne trendy wydają się być odwrotne. Na podstawie wyników badań prowadzonych w 2021 r. szacuje się, że łączna liczebność gatunku kształtuje się na poziomie 6 par. Stanowiska znajdowały się na rozległych kompleksach użytków zielonych. Stan zachowania gatunku i jego siedliska oceniono jako niezadawalający (U1). Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia, jednocześnie z uwagi na uwarunkowania lokalne i biologię gatunku nie jest możliwa poprawa stanu zachowania do stanu właściwego (FV). Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.). W związku z posiadanymi danymi podjęte zostały działania zmierzające do aktualizacji danych SDF.
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk łągowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 30000 ha (stan niezadawalający – U1).	
18	A120 zielonka <i>Porzana parva</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 14 odżywiających się samców (stan niezadawalający – U1).	Zgodnie z dokumentacją pzo w ostoi znajduje się stosunkowo mała powierzchnia dogodnych siedlisk, którymi są zarastające starorzecza oraz stawy hodowlane. Na stawach hodowlanych może dochodzić do ograniczenia miejsc łągowych w wyniku koszenia szuwarów. Natomiast pary gniazdujące na starorzeczach poddane są niewielkim zmianom siedliska. Wyniki
		Stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk łągowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 3000 ha (stan właściwy – FV).	

				<p>badan prowadzonych w 2021 r. wskazują, że łączna liczebność gatunku szacowana jest na 14 terytorialnych samców, maksymalnie 8 samców na jednym stanowisku. Stan zachowania gatunku oceniono jako niezadowalający, natomiast stan zachowania siedliska jako właściwy (FV). Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia, jednocześnie z uwagi na uwarunkowania lokalne i biologię gatunku nie jest możliwa poprawa stanu zachowania do stanu właściwego (FV). Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.). Dla mierzalności wyników oraz oceny stanu zachowania gatunku, cele zdefiniowano w oparciu o liczbę wołających samców (założenia metodyczne monitoringu i inwentaryzacji), co nie jest równoważne z liczbą par (nie wszystkie terytorialne samce posiadają samice). W związku z posiadanymi danymi podjęte zostały działania zmierzające do aktualizacji danych SDF.</p>
19	A119 kropiatka <i>Porzana porzana</i>	<p>stan populacji</p> <p>Stan siedliska</p>	<p>Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 60 odzywających się samców (stan właściwy – FV).</p> <p>Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 30000 ha (stan właściwy – FV).</p>	<p>Zgodnie z dokumentacją pzo obszar ostoi jest odpowiedni dla ochrony gatunku. Jednak obserwuje się negatywne zmiany: przesuszenie łąk i pastwisk na niektórych siedliskach oraz sukcesja wyższej roślinności. Wyniki badań prowadzonych w 2021 r. wskazują, że liczebność gatunku szacuje się na 79 samców, maksymalnie 13 samców na jednym stanowisku (jedynie na 4 stanowiskach odnotowano</p>

				<p>pojedyncze samce). Stan zachowania gatunku i jego siedliska oceniono jako właściwy (FV). Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.). Dla mierzalności wyników oraz oceny stanu zachowania gatunku, cele zdefiniowano w oparciu o liczbę wołających samców (założenia metodyczne monitoringu i inwentaryzacji), co nie jest równoważne z liczbą par (nie wszystkie terytorialne samce posiadają samice). W związku z posiadanymi danymi podjęte zostały działania zmierzające do aktualizacji danych SDF.</p>
20	A118 wodnik <i>Rallus aquaticus</i>	<p>stan populacji</p> <p>stan siedliska</p>	<p>Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 120 odżywiających się samców (stan niezadawalający – U1).</p> <p>Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 3000 ha (stan niezadawalający – U1).</p>	<p>Zgodnie z dokumentacją pzo w ostoi znajduje się stosunkowo mała powierzchnia dogodnych siedlisk, którymi są zarastające starorzecza oraz stawy hodowlane. Jednakże w latach z wysokim poziomem wód powierzchniowych tworzą się specyficzne warunki siedliskowe i zwiększa się potencjalna liczba biotopów lęgowych. Wyniki badań prowadzonych w 2021 r. wskazują, że łączna liczebność gatunku kształtuje się na poziomie 150 terytorialnych samców. Na wszystkich stanowiskach stwierdzono obecność gatunku, maksymalnie 18 samców na jednym stanowisku. Stan ochrony gatunku i jego siedliska oceniono jako niezadawalający (U1). Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla</p>

				<p>waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia, jednocześnie z uwagi na uwarunkowania lokalne i biologię gatunku nie jest możliwa poprawa stanu zachowania do stanu właściwego (FV). Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.). Dla mierzalności wyników oraz oceny stanu zachowania gatunku, cele zdefiniowano w oparciu o liczbę wylających samców (założenia metodyczne monitoringu i inwentaryzacji), co nie jest równoważne z liczbą par. W związku z posiadanymi danymi podjęte zostały działania zmierzające do aktualizacji danych SDF.</p>
21	A195 rybitwa białoczerna <i>Sterna albifrons</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 100 par lęgowych (stan właściwy – FV).	<p>Zgodnie z dokumentacją pzo powierzchnia siedlisk decydująca o wielkości kolonii lęgowych jest wypadkową czynników naturalnych, brak regulacji koryta może gwarantować utrzymanie się naturalnych biotopów. W roku 2012 stwierdzono 80 par na 20 stanowiskach, w porównaniu z danymi z końca XX w. nastąpił spadek o ok. 20%. Na podstawie wyników badań prowadzonych w 2021 r. szacuje się, że łączna liczebność gatunku kształtuje się na poziomie 156-157 par lęgowych. Największą kolonię liczącą 59 par wykryto pod Mielnikiem. Niemal wszystkie stanowiska znajdowały się na wyspach, głównie tych niskich pozbawionych roślinności lub o różnym stopniu zarastania. Wyniki wskazują na najwyższą liczebność jaką kiedykolwiek stwierdzono na tym terenie. Możliwe, że wysoka liczebność</p>
		stan siedliska	Stopniowa poprawa stanu zachowania siedliska poprzez utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni 2000 ha (stopniowa poprawa stan niezadowalającego – U1).	

				<p>jest skutkiem migracji z innych terenów, gdzie lęgowiska były zalane wodą, bądź też wynika z niewielkiej liczby spływów kajakowych na Bugu, które ograniczyła pandemia i związane z nią ograniczenia. Stan zachowania gatunku oceniono jako właściwy (FV), natomiast stan zachowania siedliska jako niezadowolający (U1). Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia, jednocześnie z uwagi na uwarunkowania lokalne i biologię gatunku nie jest możliwa poprawa stanu zachowania do stanu właściwego (FV). Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.). W związku z posiadanymi danymi podjęte zostały działania zmierzające do aktualizacji danych SDF.</p>
22	A193 rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 120 par lęgowych (stan właściwy – FV).	<p>Zgodnie z dokumentacją pzo powierzchnia siedlisk decydująca o wielkości kolonii lęgowych jest wypadkową czynników naturalnych, brak regulacji koryta może gwarantować utrzymanie się naturalnych biotopów. W roku 2012 stwierdzono 105 par na 22 stanowiskach, w porównaniu z danymi z końca XX w. nastąpił spadek o ok. 30%. Na podstawie wyników badań prowadzonych w 2021 r. szacuje się, że łączna liczebność gatunku kształtuje się na poziomie 127-129 par. Wszystkie stanowiska znajdowały się na wyspach, w tym wiele na niewielkich, stosunkowo wysokich wysepkach porośniętych trawą z niewielkimi płatami</p>
		stan siedliska	Stopniowa poprawa stanu zachowania siedliska poprzez utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni 2000 ha (stopniowa poprawa stan niezadowolającego – U1).	

				odsłoniętego piasku. Brak takich siedlisk (wiele tego typu wysepek jest silnie zarośniętych roślinnością trawiastą) może być czynnikiem ograniczającym liczebność populacji lub jej sukces lęgowy. Największe kolonie znajdowały się pod Mielnikiem (27 par) oraz między Mołożewem a Gródkiem (25 par). Wyniki ostatnich cenzusów świadczą o fluktuacjach liczebności tego gatunku. Stan zachowania gatunku oceniono jako właściwy (FV), natomiast stan zachowania siedliska jako niezadowalający (U1). Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia, jednocześnie z uwagi na uwarunkowania lokalne i biologię gatunku nie jest możliwa poprawa stanu zachowania do stanu właściwego (FV). Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.). W związku z posiadanymi danymi podjęte zostały działania zmierzające do aktualizacji danych SDF.
23	A162 krwawodziób <i>Tringa totanus</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 65 par lęgowych (stan właściwy – FV).	Zgodnie z dokumentacją pzo powierzchnia odpowiednich siedlisk w ostoi zmniejsza się w wyniku przesuszenia łąk i pastwisk, sukcesji wyższej roślinności oraz zamiany łąk zalewowych na grunty orne. Na podstawie wyników badań prowadzonych w 2021 r. szacuje się, że łączna liczebność gatunku kształtuje się na poziomie 68-70 par. Stanowiska znajdowały się głównie na wilgotnych użytkach zielonych, w obrębie starorzeczy o różnej fazie sukcesji, a także na
		stan siedliska	Utrzymanie dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych, na powierzchni minimum 30000 ha (stopniowa poprawa stanu zachowania siedliska do stanu właściwego – FV).	

				wyspach w nurcie Bugu. Stan zachowania gatunku i jego siedliska oceniono jako właściwy (FV). Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku i jego siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: „Monitoring przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001” ECO-EXPERT S. Guentzel i Ł. Ławicki Sp.j. (2021 r.). W związku z posiadanymi danymi podjęte zostały działania zmierzające do aktualizacji danych SDF.
--	--	--	--	--

Powyższe cele, po ich przyjęciu, powinny być brane pod uwagę przez podmioty sprawujące nadzór nad obszarem Natura 2000 oraz w trakcie prowadzenia ocen wpływu programów i przedsięwzięć na obszar Natura 2000.

Zgodnie z art. 28 ust. 3 i 4 ustawy o ochronie przyrody, sporządzający projekt planu zadań ochronnych winien umożliwić zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu, a także zapewnić możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu, na zasadach i w trybie określonym w art. 3 ust. 1 pkt 11 oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm. - zwanej dalej „ustawą oos”). Ponadto, w myśl art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy oos, projekt planu zadań ochronnych zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach.

Zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190 - zwanej dalej „ustawą o wojewodzie”), projekt planu zadań ochronnych wymaga uzgodnienia z właściwym terytorialnie wojewodą.

Jak wspomniano, istotnym elementem procesu planistycznego są konsultacje społeczne. W ramach procedury opracowania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, zgodnie z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186, z późn. zm.) oraz ww. przepisów prawa, w dniu 31 października 2023 r. w Biuletynach Informacji Publicznej i tablicach ogłoszeń regionalnych dyrekcji ochrony środowiska oraz jednostek samorządu terytorialnego na terenie których położony jest obszar Natura 2000, zamieszczono obwieszczenie o zamiarze przystąpienia, przystąpieniu i wyłożeniu projektu zarządzenia zmieniającego planu zadań ochronny do publicznego wglądu. Tego samego dnia obwieszczenie opublikowano także w prasie (...). Tym samym, zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, umożliwiono zapoznanie

się z dokumentem oraz złożenie uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych przez okres 21 dni.

W trakcie udziału społeczeństwa, zgłoszono następujące uwagi i wnioski do projektu planu zadań ochronnych:

Lp.	Imię i nazwisko /nazwa instytucji	Data wpływu uwag do urzędu	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia

Na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy o wojewodzie, Wojewoda Mazowiecki pismem znak: z dnia r., Wojewoda Podlaski pismem znak: z dnia r. oraz Wojewoda Lubelski pismem znak: z dnia r., uzgodnili projekt zarządzenia.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm.).

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt planu zadań ochronnych będzie oddziaływał:

- 1) na Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) na Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku;
- 3) na Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie;
- 4) na właścicieli terenu, na którym znajduje się obszar Natura 2000;
- 5) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdują w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją;
- 6) na jednostki organizacyjne, których zasięg działania obejmuje teren obszaru Natura 2000.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia jako akt prawa miejscowego podlega:

- 1) na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190) uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim, Podlaskim oraz Lubelskim;
- 2) na podstawie art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody, procedurze udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm.), postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia nie pociągnie za sobą skutków finansowych dla budżetu państwa.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy zawarte w projekcie zarządzenia będą miały umiarkowany wpływ na lokalny i regionalny rynek pracy. Konieczność realizacji zadań przyczyni się do zwiększenia zapotrzebowania na usługi z działów: „Badania naukowe i działalność rozwojowa” Polskiej Klasyfikacji Działalności, wprowadzonej Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późn. zm.).

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wydanie niniejszego aktu prawnego stanowi sposób realizacji celów ochrony przyrody. Wprowadzenie jego regulacji wyeliminuje wątpliwości i niejasności w odniesieniu do prowadzonej w obiekcie ochrony przyrody, co z kolei usprawni opracowywanie dokumentacji i wydawanie decyzji w prowadzonych w jego materii procedurach uzgodnieniowych. Spodziewać się również można, że przedmiotowy projekt przyczyni się do polepszenia warunków realizacji działań ochrony czynnej w związku z łatwiejszym dostępem do informacji dotyczących przedmiotów i celów podlegających ochronie. Proponowana regulacja nie będzie wywoływać skutków istotnych ze względu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także na osoby starsze i osoby niepełnosprawne. Projektowana regulacja nie wpłynie na proces inwestycyjny z uwagi na fakt, iż nie wprowadza żadnych zmian w odniesieniu do granic obszaru.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja przedmiotowego zarządzenia objęta jest prawem UE. Zarządzenie swym zakresem obejmuje teren objęty ochroną w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. U. UE. L 20/7 z 26 stycznia 2010 r.), jako obszary specjalnej ochrony ptaków Dolina Dolnego Bugu PLB140001. Projekt zarządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.